

Aalto-yliopisto
Perustieteiden
korkeakoulu

Seulontojen vaikutus kohdunkaulan syövän esiintyvyyteen Suomessa

Ada Norberg

2.12.2021

Ohjaaja: Pauliina Ilmonen

Valvoja: Pauliina Ilmonen

Työn saa tallentaa ja julkistaa Aalto-yliopiston avoimilla verkkosivuilla. Muilta osin kaikki oikeudet pidätetään.

Taustaa

- Maailmalla hyvin yleinen naisten syöpä
  - Vuosittaisia tapauksia noin 600.000 joista menehtyy yli 340.000
- Kohdunkaulan syöpään on suurimmaksi osaksi papilloomaviruksen aiheuttama syöpä
- Syövän ja sen esiasteiden seulonta aloitettu Suomessa 1960-luvulla
- HPV-rokotukset aloitettu 2010-luvulla

Tavoitteet

- Tutkitaan kohdunkaulan syövän esiintyvyyden muutosta Suomessa
- Tutkitaan seulonnan vaikutusta syövän esiintyvyyteen
- Tutkitaan HPV-rokotuskattavuutta Suomessa

Rajaukset

- Tarkastellaan vain Suomen tilannetta
- Tarkastellaan vain koko maan tilannetta sekä ikäryhmittäin tapahtuvia muutoksia
- Ei tarkastella Suomen sisällä alueellisia tilastoja

Papillomavirus

- Virusryhmä, johon kuuluu yli 200 eri alatyyppeä
- Jopa 80% väestöstä sairastaa elämänsä aikana
- Eri riskitason virustyypppejä, kohdunkaulansyövän osalta vaarallisimmat ovat alatyypit 16 ja 18
- Infektio aluksi oireeton, pitkittyessä solumuutoksia

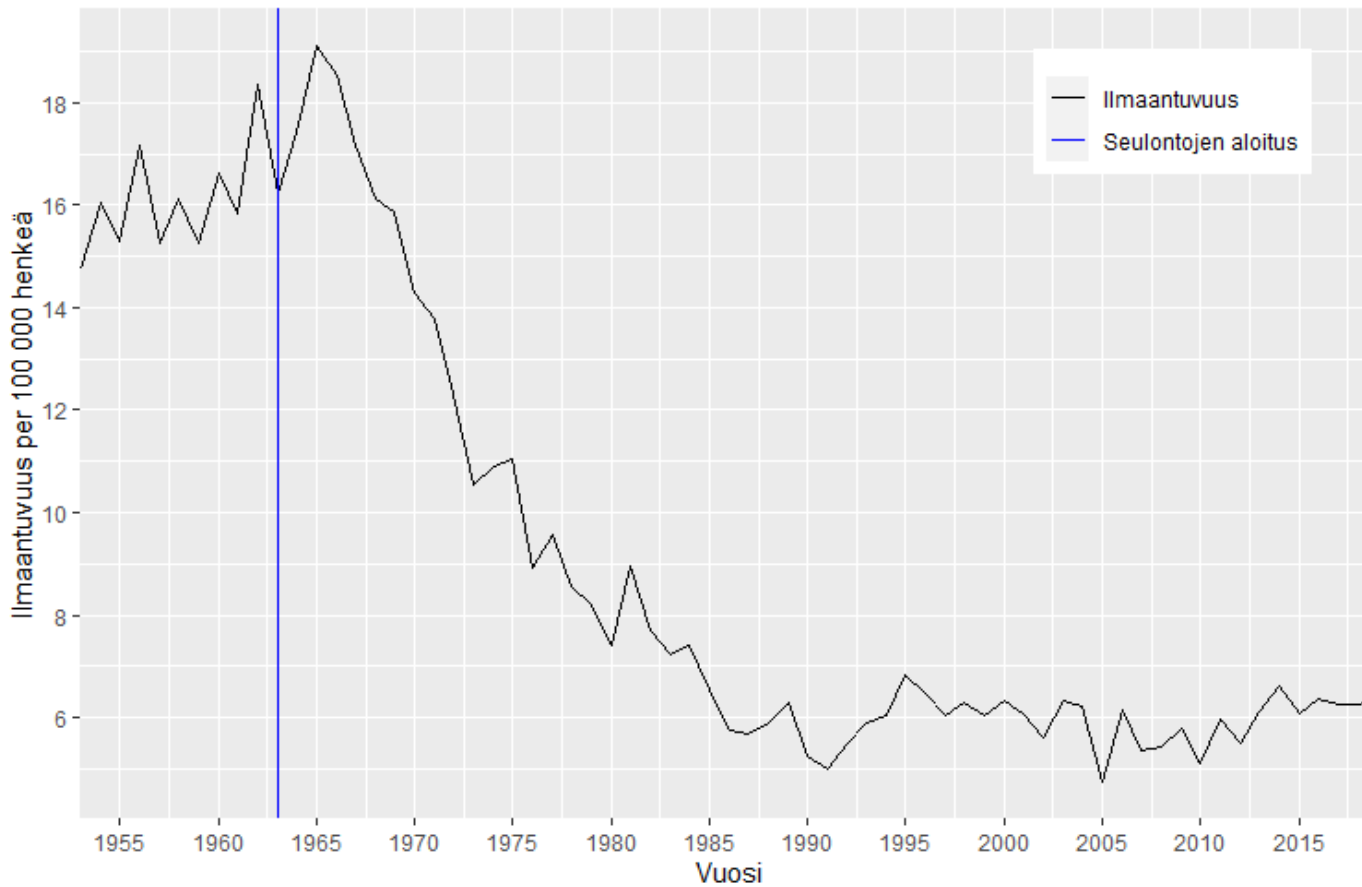
Seulonnat Suomessa

- Syöpähoidot ovat yhteiskunnalle kalliita ja potilaalle raskaita
- Pyritään löytämään syöpä alkuvaiheessa tai ennen sen muodostumista
- Väestön seulonnat aloitettu 1963
- Seulonnoilla haetaan HPV:n aiheuttamia solumuutoksia kohdunkaulan pinnalta
- Vuosittain löydetään noin 34.000 seurantaa vaativaa näytettä ja 3000 hoitoa vaativaa näytettä

Löydökset

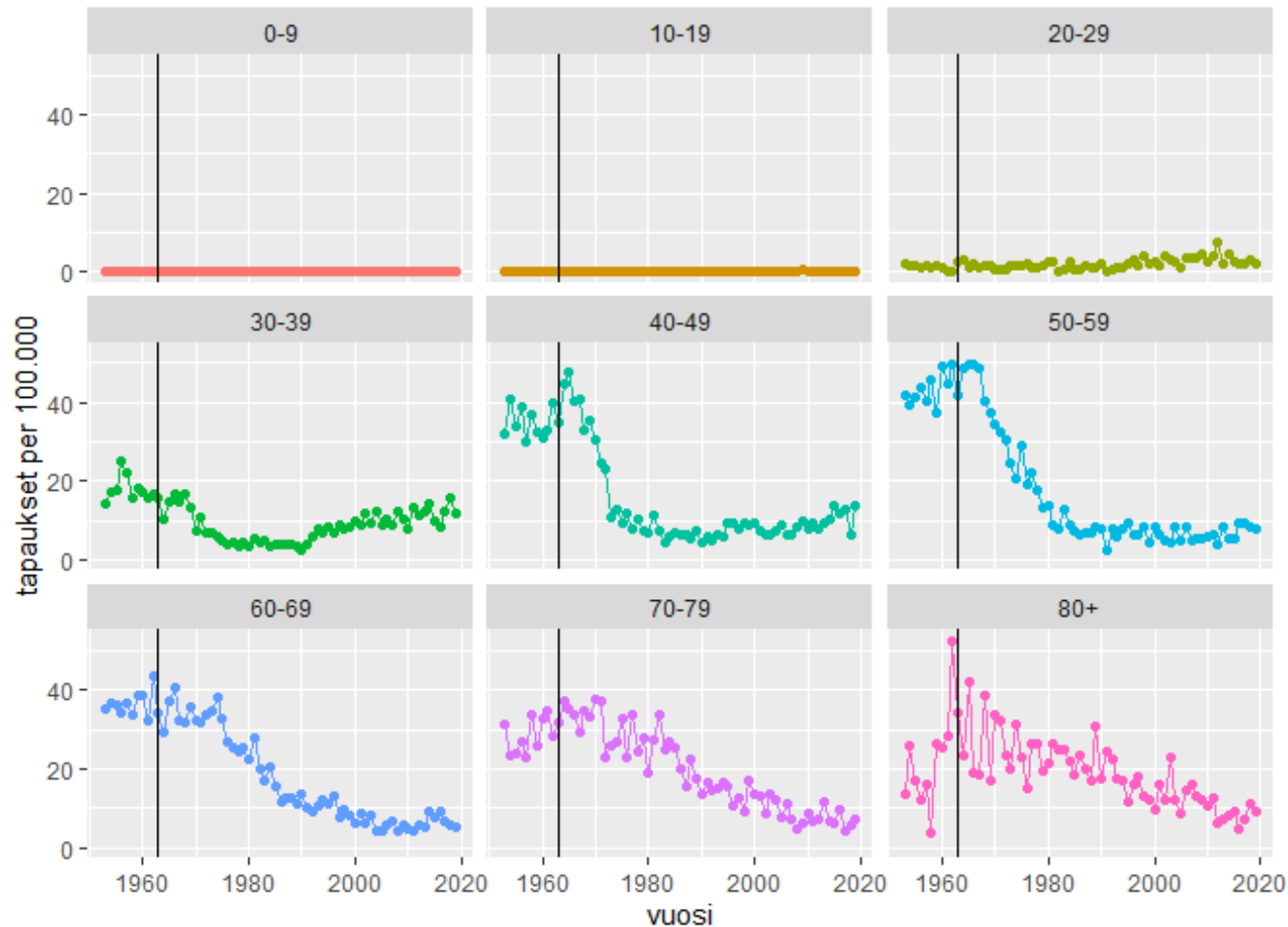
- Seulonnoilla on ollut voimakas vaikutus syöpätapauksien määrään
- Osallistuminen syöpäseulontoihin hieman alhaista nuorilla aikuisilla
- HPV-rokotekattavuus kohtuullisen hyvä
- Tyttöjen rokottaminen aloitettu 2013, poikien 2020
- Poikien osallistuminen rokotuksiin hieman alhaisempaa

Todetut kohdunkaulansyövät Suomessa aikavälillä 1953 - 2019

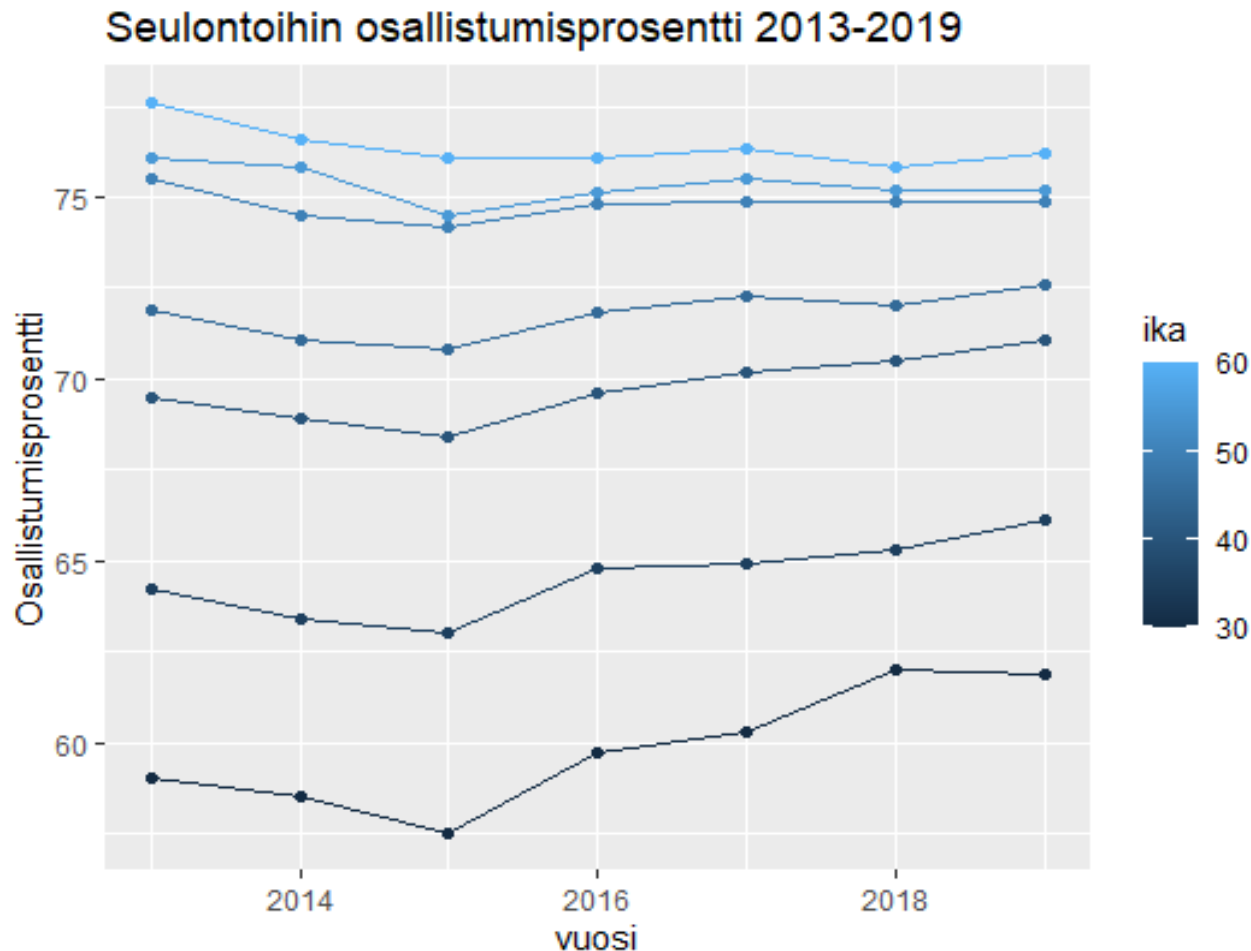

Kohdunkaulansyövän esiintyminen Suomessa ikäryhmittäin 1953-2019

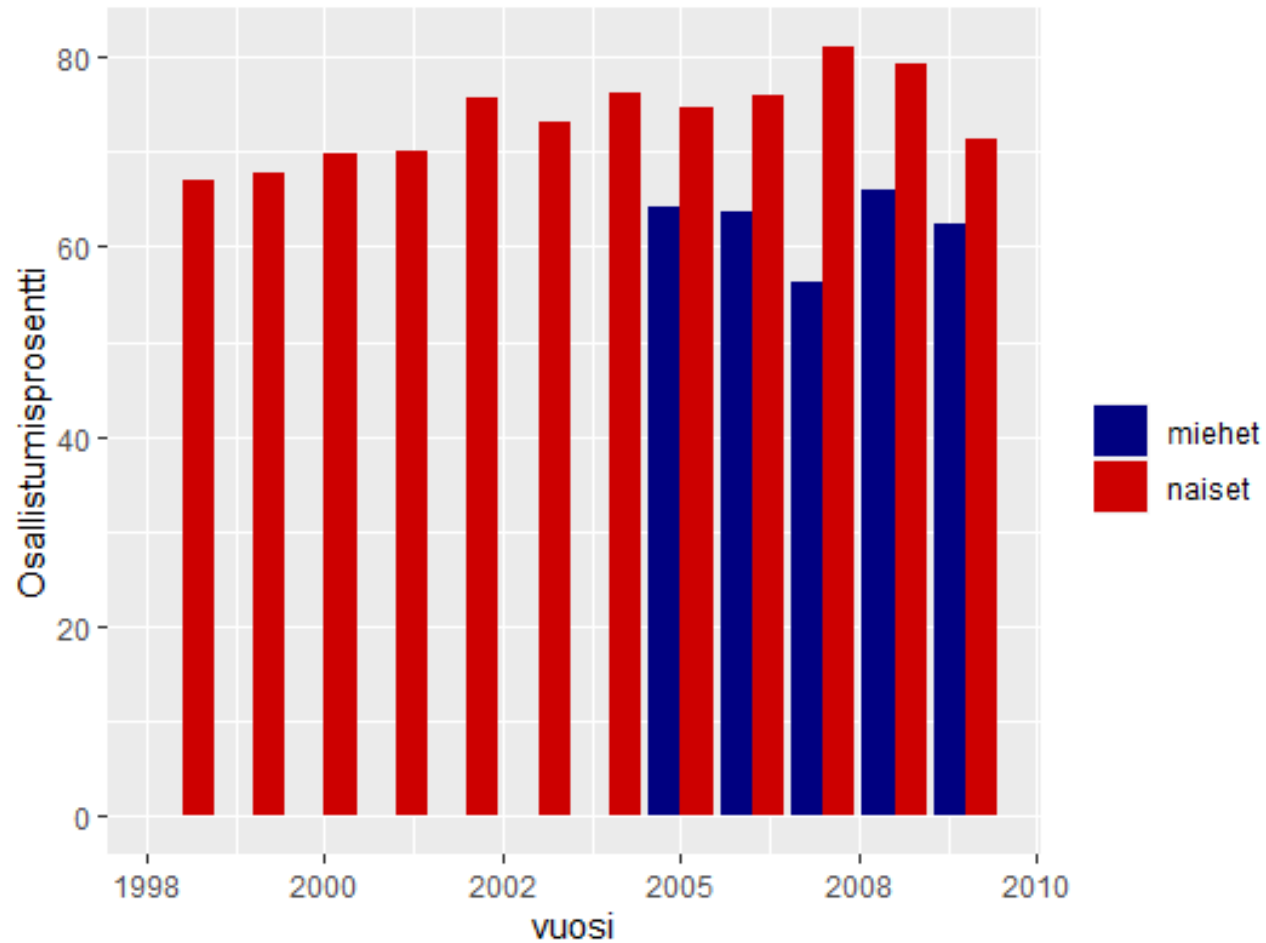
Seulontojen osallistumismäärät

HPV-rokote

- 2010-luvulla rokotusohjelmia HPV:ta vastaan
- Rokotus tehokkain ennen HPV:lle altistumista
  - Rokotus kohdistetaan 11-13v.
- Tutkimusten mukaan rokote on pienentänyt tapausten määrää 20-25v. ikäryhmässä 10v. rokotusohjelman aloittamisen jälkeen
- Suomessa tyttöjen rokotusohjelma aloitettiin 2013, Laajennettiin myös poikiin 2020
  - Rokotuskattavuus tytöillä 70-80% ja pojilla 60%
  - Rokotuskattavuudessa alueellisia eroja

Rokotuskattavuus 1998-2009 syntyneillä

Aineistot

- Suomen syöpärekisteri
- THL:n rokoterekisteri

Tärkeimmät lähteet

- Anttila, Ahti: Syöpäseulonnan arvioinnin tärkeimmät käsitteet ja menetelmä, Duodecim 135, p.1883-1888, 2019
- Bonanni, Paolo et al.: An overview on the implementation of HPV vaccination in Europe, Human Vaccines 7(1), p.128-135, 2011
- Falcaro, Milena et al.: The effects of the national HPV vaccination programme in England, UK, on cervical cancer and grade 3 cervical intraepithelial neoplasia incidence: a register-based observational study, The Lancet, 2021
- Black, Agnes et al.: Young women and cervical cancer screening: what barriers persist, Canadian Journal of Nursing Research Archive, p. 8-21, 2011